

شیوه نامه سفالگری برای کودکان ۲ تا ۵ سال

نوشته : علیرضا قالیجاری

مدیر مسئول گروه هنر کودکان

سال ۱۳۹۶

تقدیم به تمام مربیان و استایدها با فضیلت
کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

سفالگری برای کودکان ۲ تا ۵ ساله

مقدمه :

شاید نتوان به این دوره سفالگری کلمه آموزش را چسباند چون ما معتقدیم آموزش برای این کودکان معنی و مفهومی ندارد و اگر شما در مطالعه این مجموعه با کلمه آموزش روبرو شدید منظور ما هدایت و راهنمایی بچه ها در جهت انجام بازی به همراه کار هنری است .

به نظر بعضی ها هرچقدر سن کودک کمتر باشد آموزش به آنها ساده تر است ولی به نظر من کار با بچه های کم سن و سال اگر نتوانیم بگوئیم مشکل است ولی میشود گفت راه و تخصص خودش را میخواهد کودک به واسطه کودکیش در عالم خودش سیر میکند گاهی وقتی به او محبت میکنید در قالب یک پری می بیند و اگر نامهربان باشید تصویر ترسانک از شما تصور میکند .

کودکان سن ۲ ساله تا ۵ ساله یک عالم ذهنی فرا زمینی دارند آنها دنیا را آنطور که دوست دارند می بینند همه چیز برای آنها جذاب و دیدنی است کنجکاو آنها در حد بی نهایت است از هیچ چیز واهمه ندارند چرا که هنوز معنی ترس را درک نکرده اند آنها عاشق تجربه و توجه هستند .

بازی برای کودکان این سن نقش حیاتی دارد . دقت کنید کل زندگی آنها حتی زمانی که گرسنه هستند غذا را به عنوان یک بازی می بینند بخاطر همین کودک هنگام غذا خوردن تحرکش کم نمیشود میخورد بازی میکند همه جارا به تعبیر ما به هم میریزد و...

حال با کودکانی با این خصوصیات چگونه آموزش بدهیم؟ (فراموش نکنید آموزش به همان معنا که عرض کردم)

در ابتدا دو مسائل را روشن کنید اول اینکه عاشق کودکان هستید یا نه و دوم عاشق کارتون یعنی مربیگری برای کودک؟ فرق نمیکند چه معلم باشید چه ولی کودک. چون اگر شما عاشق این دو مقوله نباشید نه تنها به کودک کمک نمیکند بلکه برای او شبیه بمب ساعتی خواهید بود که هر لحظه امکان انفجارش هست.

ما بنا را براین میگذاریم که ما از دید کودکان دو تا بال داریم و مثل فرشته ها بچه ها را دوست داریم و از طرف دیگر عاشق کارمان هستیم .

خود به سراغ اهدافمان برویم چون بدون هدف و برنامه ریزی و تفکر نباید کار حساسی از این قبیل کارها انجام داد حداقل در حیطه هنر اگر اشتباه کنید نتیجه معکوس می بینید.

عضو کانال تلگرام ما باشید

اهداف ما از سفالگری برای کودکان ۲ تا ۵ سال

- ۱- کمک به خودمان برای اینکه کودکانمان ما بیشتر دوست داشته باشند
- ۲- کمک به کودکانمان برای اینکه آنها ما را بیشتر دوست داشته باشند
- ۳- کمک به کودکان در جهت بازی و سرگرمی بیشتر
- ۴- آشنا کردن بچه ها با وسایل و امکانات مختلف هنری در سطح خودشان
- ۵- بالا بردن توان حسی و حرکتی کودکان و مهارت های دستی (استفاده از دست و انگشتان)
- ۶- شناخت اشکال و فرم های هندسی
- ۷- خلاقیت در استفاده از مواد دیگر در سفالگری

تعجب نکنید که یکی از اهدافمان کمک به خودمان باشد برای اینکه بچه ها را بیشتر دوست بداریم . در هنر کودکان یکی از لازمه های کار این است که هر چه بیشتر کودک را دوست بداریم این به این معنی است که درکمان از دنیای کودکان بیشتر شود وقتی به این مهم دست پیدا کردید آنوقت به راحتی وارد دنیای آنها میشوید و در واقع آنها اجازه ورود به شما را خواهند داد.

هدف ما خلاقیت است

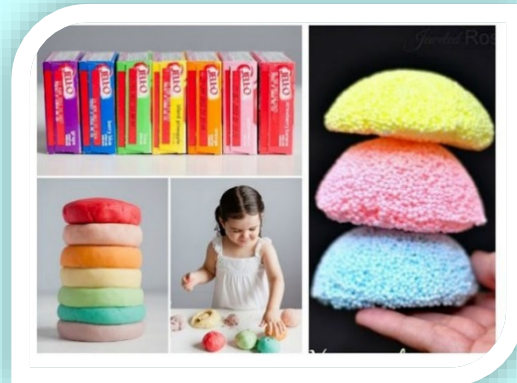
عضو کانال تلگرام ما باشید

کودکان ۲ ساله

من برای این کار تقسیماتی را انجام میدهم تا راحت تر به آموزش برسیم
بخش اول کار با خمیر های مختلف : منظور از خمیرهای مختلف این است که شما میتوانید برای کودک
سن ۲ سال خودتان با مواد مختلف غذایی خمیر درست کنید که اگر کودک به صورت غیر ارادی آن
خمیر را در دهان گذاشت برای او مضر نباشد تعدادی از خمیر های غذایی به شرح زیر تقدیم حضور
میگردد.

- ۱- خمیر مازریپا (طرز تهیه در اینترنت)
- ۲- خمیرفوندانت (طرز تهیه در اینترنت)
- ۳- خمیر معمولی نان به همراه رنگ های مواد غذایی

خمیرهای خوراکی برای کودکان بسیار مناسب و جذاب
هستند و کودک میتواند با خیال راحت از آنها استفاده کند و
خمیر بازی کند این کار کمک بزرگی است برای آماده شدن
کودک برای سطوح بالاتر

همانطور که قبلا گفتیم هدف ما بالا بردن مهارت کودکان در استفاده از دست و بالا بردن توان حسی
حرکتی آنها به همراه بازی و سرگرمی است من فکر نمیکنم در سن ۲ سال گل سفالگری برای کودک
مناسب باشد چون کودک درکی از گل سفالگری ندارد و نیز ما نیز قصد نداریم و صد البته توقع نداریم
کودک برای ما سفال درست کند .

خمیر های بی ضرر و متنوع و رنگی میتواند بسیار به کودک کمک کند تا شما او را برای مهارت های
دیگر آماده کنید. این به همینجا ختم نمیشود شما به کودک نشان میدهید و کمکش میکنید تا گرد کردن –
پهن کردن – چنگ زده را یاد بگیرد . اجازه دهید کودک در بعضی مواقع از پا هایش هم برای بازی
بااین نوع خمیر استفاده کند تلاش کنید کودک آزاد و راحت باشد مانع او نشوید و فقط مراقبت کنید .

در مرحله بعدی در همین سن (۲ ساله) کودک بعد از آشنایی با نوع بازی با خمیر و اینکه متوجه شد که بیشتر بازی کردن با خمیر مهم است نه خوردن و در دهان بردن خمیر نوبت میرسد به استفاده از خمیرهای مجسمه که در بازار به صورت متنوع وجود دارد در این نوع خمیرها و سایل پلاستیکی هم قرار دارد که کودک بتواند از آنها در خمیر بازی خود بهره‌گیرد البته ما نمیخواهیم به کودکان آموزش دهیم تا با این وسایل پلاستیکی خمیر بازی کنند بلکه میخواهیم خود کودک آنها را امتحان کند و بعد به مرور استفاده از آن را یاد بگیرد . در اینجا تجربه کردن کودک مهم است

در مرحله بعدی

در این سن (۲ ساله) کودک به مرحله ی میرسد که بیشتر دوست دارد این خمیر را با وسایل و اسباب بازیهای دیگرش به کار گیرد مثلا تکه ای از خمیر مجسمه را که گرد کرده بر روی عروسک یا دیگر اسباب بازیهای خود به کار میبرد او با این کار هم برای بازی خود تنوع ایجاد میکند و به دنبال کشف اتفاقات جدید است مثلا خیر را گرد میکند و بعد پرت میکند به او یاد بدهید خمیر گرد شده را در ظرف یا سینی که به او میدهید پرت کند و باز کند .

در کنار کودک باشید و در مقابل چشمان او شما هم خمیر بازی کنید بگذارید شما را ببیند دستهای او را بگیرد و سعی کند به او کمک کنید تا خمیری را گرد کند بعد با آن خمیر بازی کنید همانطور که عرض کردم این سن باز – تجربه- کنجکاوای کودک بسیار بالا است و شما میتوانید از این خصلت های کودکان استفاده کنید در جهت آموزش به آنها.

عضو کانال تلگرام ما باشید

عناوین چند درس برای سن ۲ سال

ساخت اشکال ساده مثل دایره و گردی

ساخت لوله فتیله ای

نقش دست و پا به صورت برجسته یا فرو فرفته برا روی خمیرها بازی

تجربه استفاده از قالب های پلاستیکی اشکال ساده مثل دایره - مربع - ستاره و...

کودکان سن ۳ سال

ما در این سن یک پله توقع و روشمان در آموزش به کودکان بالاتر میرود کودک سه ساله دیگر تا حدودی توجه دارد که هر چیزی را در دهان نگذارد و اگر موردی اتفاق افتاد بدانید یا از روی عادت بوده یا اینکه کودک برای لحظه ای حواسش پرت شده . در این سن ما با کودک خمیر بازی را انجام میدهیم گرد کردن پهن کردن و... در واقع بالا بردن توان استفاده از دست برای کودکان بسیار مهم است در این سن کودک را با اشکال مختلف آشنا کنید از آنها بخواهید از وسایل پلاستیکی خمیر باز استفاده کنند و تجربه کنند. برای آنها شکلهای هندسی ساده بسازید و آنها را تشویق کنید تا کارهای شما را انجام دهند . بازیهای هدفمند را انجام دهید یعنی سعی کنید با فکر بازی باخمیر کودک بیاموزد مثلا کودک با گرد کردن یک تکه از خمیرمجسمه و با فشار انگشتش روی آن تجربه ساخت ظروف سفالی را به دست بیاورد توجه به تصویر . یا مثلا با پهن کردن تکه ای و برش با یکی از وسایل خمیر بازی میتواند تجربه برش را داشته باشد .

در این مرحله ساخت اشکالی چون دایره - گردی - مارپیچ یا حلزونی - خورشید ستاره سر آدم و... به صورت ساده میتواند از دروس اصلی شما باشد (تصویر زیر)

در مراحل بعدی برای کودکان این سن گل سفالگری البته به صورت خیلی کم و بسیار ورز داده شده طوری که به دست کودک نچسبد (چون کودک در این مرحله احساس میکند با چسبیده شدن گل ، داستش کثیف میشود) و سعی کنید مراحل آشنایی کودک با گل سفالگری را فراهم کنید در این مرحله بیشتر از وسایل سفالگری استفاده کنید کودک را تشویق کنید تا شکل‌های ساده به صورت تخت درست کنند مانند گل – سر آدم – لیوان و ظروف ساده در این مرحله فقط کار کودک به ساخت ختم نمیشود شما میتوانید بعد از خشک شدن سفال ها از کودک بخواهید آنها را رنگ بزنند در این کار هم کودک را آزاد بگذارید اجازه دهید فقط خودش رنگ بزند و تجربه کند .

در مرحله بعدی به کودک فتیله کردن گل را یاد بدهید سعی کنید کودک با کف دست خودش این کار انجام دهد سعی کنید بیشتر از دست و انگشتانش استفاده کند منظورم را واضح تر بگویم میخواهم کودک به مرور هماهنگی بین انگشتان دست خود و گل را در ساخت ظروف سفالی را بالا ببرد .

کودکان سن ۴ ساله

در این سن شما دیگر با خمیرهای خوراکی کار نمیکنید ولی برای شروع کار سفالگری از خمیرهای مجسمه استفاده کنید. فعالیت های دست و انگشتان بسیار مهم است. تلاش کنید ریزه کاری در ساخت ظروف یا اشکال با خمیر مجسمه را به کودکان یاد بدهید منظور از ریزه کاری توجه به جزئیات در ساخت است که کودک با این کار تمرکز و دقت خودش را بالا میبرد و ضمن اینکه اثر او زیبایی بیشتری خواهد داشت.

روی ساخت ظروف ساده و اشکال ساده تمرکز کنید مثلا با چند رنگ خمیر مختلف کودک چند گردی درست کند و سپس آنها را به هم بچسباند و تبدیل به یک کرم فانتزی کند.

در زیر به چند عنوان درس اشاره میکنیم

- ۱- ساخت حیوانات کوچک
- ۲- ساخت لیوان کوچک با دسته
- ۳- ساخت مار با تکنیک لوله کردن
- ۴- تجربه نقوش برجسته با گل سفالگری مثلا یک سطح را با وردنه صاف کند با چاقوی پلاستیکی دور آنرا ببرد و سپس یک گردی را روی آن بچسباند(چسباندن کمی آب روی سطح قرار بدهد بعد گردی را رمی آن سطح بچسباند)
- ۵- تجربه نقوش فرورفته با وسایل اضافی (دکمه - سکه - چوب - ماکارونی و...) نقش آن وسایل روی گل به جا می ماند

در این سن نیز از وسایل پلاستیکی بیشتر استفاده بشود تلاش کنید در استفاده از وسایل پلاستیکی مهارت بچه ها بیشتر شود به آنها نحوی طرح گذاری و کنده کاری روی سفال را آموزش دهید سعی کنید کودک از خلاقیت خود بیشتر استفاده کند

در این سن نیز رنگ آمیزی سفالهای خشک شده میتواند به کار آنها جلوه تازه ای بدهد در رنگ آمیزی آموزش ها آنها فقط بایستی در جهت تفکیک رنگها متناسب با سطوح سفال باشد مثلا اگر میخواهند لیوانی رنگ بزنند. داخل یک لیوان را یک رنگ دیواره بیرون لیوان یک رنگ دیگر و دسته ها ه یک رنگ متفاوت با این کنار بچه ها با نوع رنگ آمیزی در سفال هم آشنا میشوند (توجه داشته باشید فلسفه رنگ آمیزی سفال ها از قدیم و ایام بر پایه بعضی باورها و فرهنگها بوده و هست که بعد در آموزشهای دیگر به آن اشاره خواهیم کرد .

اشاره به بعضی از دروس

- نقش برجسته سازی در خلاقیت و تمرکز بچه ها
- ساخت حیوانات ساده با تکنیک لوله ای مثل مار و حلزون
- ساخت لیوان با تکنیک گرد کردن و با انگشت و دست شکل دادن توجه به تصویر زیر
- ساخت چهره آدم با استفاده از نقوش برجسته و یا به صورت گرد و توجه به جزئیات
- توجه به رنگ آمیزی و ...

کانال تلگرام ما را فراموش نکنید

کودکان ۵ ساله

کودکان ۵ ساله شور و هیجان بیشتری دارند کمتر یک جا می نشینند و کمتر به کارهای انفرادی می پردازند به همین خاطر کار مربی کمی سخت تر میشود . ولی جای نگرانی نیست مربی با توجه به آموزه های خود کلاس سفالگری را به نحوی شایسته اداره خواهد کرد . برای کودکان جذابیت ایجاد کنید . در این سن کودک را با خمیرهای مجسمه آشنا کنید و از او بخواهید برای شما هر چه دوست دارد بسازد سپس شما با کمک به کودک در ساخت یا تکمیل کارش او را تشویق کنید دوباره بسازد هر بار شما چیزی به او یاد بدهید و نکته ای برایش توضیح دهید .

در مراحل بعدی (البته منظورم از مراحل بعدی این است که شما در طی آموزش خود یک سری اهدافی را دنبال میکنید و بر مبنای هدف برنامه ریزی خواهید کرد و اینکه هر بحث آموزشی چند جلسه طول بکشد این دیگر بسته به برنامه شما دارد) سپس شما با گل سفالگری کار خودتان را با کودکان ادامه بدهید از آنها بخواهید بار روش لوله ای برای شما ظرف بسازند . تصویر زیر . و نیز بار روش گرد کردن ظرف سفالی به همراه طرح و نقش بر روی آن به ورت برجسته یا کنده کاری انجام دهند . شکل سازی با سفال از حیوانات و آدمهای مختلف نیز جز برنامه های این گروه سنی میتواند باشد .

در مراحل بعنی کار به دورس زیر بپردازید

- ساخت آدمک
- ساخت ظرف و نقوش برجسته و ترکیب سنگ و دانه های رنگی
- ساخت گل به صورت تخت و برجسته
- نقاشی و سفال (یک نقاشی خطی به کودک داده میشود و او با گل سفال و با بکارگیری ابزار سفالگری نقاشی را با گل میسازد .)
- توجه به رنگ آمیزی و استفاده درست از رنگ و خلاقیت در رنگ آمیزی توجه به تصویر

دوستان عزیز این شیوه نامه تلاش دارد به صورت ساده شیوه آموزش سفالگری را به کودکان ۲ تا ۵ سال را بازگو کند توجه کنید شما بار برنامه ریزی و با توجه به تصاویر این مجموعه میتوانید با استفاده از دانش و خلاقیت خود با دروس اضافه کنید . وجه داشته باشید هدف ما سفالگری و سفال سازی کودکان نیست ما میخواهیم مهارت های آنها بالا برود . درک درستی از اشکال و فرم های دو بعدی و سه بعدی داشته باشند و نیز زمینه را برای تجربه بیشتر مهارت های زندگی کودک فراهم شود .

لذا توجه شما را به اصولی آموزش دادن و برنامه ریزی دقیق برای اینکه کودک از نقاشی کاردستی بازی با خمیر و سفالگری بهترین استفاده را بکند جلب میکنم

به این تصاویر دقت کنید و با توجه به مطالب و تصاویر مندرج در این شیوه نامه و با استفاده از دانش خود و شرایط و امکانات موجود در کلاس یا منزل طرح درس را کامل کنید لطفا دقت بفرمایید خارج از این چهارچوب، آموزش های سطح بالاتر برای این گروه های سنی مناسب نمیباشد

هنر کودکان
مرجع آموزش هنر کودکان به اولیا و مربیان

www.artkoodak.blog.ir

توجه بفرمایید این شیوه نامه رایگان است

با تشکر
گروه هنر کودکان
علیرضا قالیحاری (مهربان)

راه های ارتباطی ما :

ایمیل mehrabanart@gmail.com

تلگرام هنرکودکان عضویت در این اطلاع از آموزش های جدید
https://t.me/joinchat/AAAAAD_WW3HoRqa^q3hEnw

تلفن ۰۹۳۹۱۸۱۸۵۴۵

سایت هنرکودکان www.artkoodak.blog.ir

هنر کودکانمان و آینده آنها برایمان مهم است پس به دیگران به اشتراک بگذارید